

Enheten för EU:s inre marknad

YTTRANDE
2026-09-07 Dnr 2026/01398-2

Justitiedepartementet

Yttrande över EU-kommissionens förslag till ändringar i tågpassagerarförordningen (COM)2026 233

Er referens dnr Ju2026/01500

Sammanfattning

Kommerskollegium tillstyrker förslaget.

De föreslagna ändringarna syftar till att öka tillgången till tågresor som genomförs av flera järnvägsföretag, samtidigt som resenärsrättigheterna säkerställs för hela resan. Förslaget gynnar framför allt resenärerna genom att stärka deras rättigheter vid resor med flera etapper, vilket kan få särskild betydelse vid gränsöverskridande resor på den inre marknaden.

På ett övergripande plan kan förslaget främja den fria rörligheten för personer genom att minska de ekonomiska och rättsliga risker som är förknippade med gränsöverskridande tågresor. Vidare kan det bidra till att minska fragmenteringen mellan nationella transportmarknader och skapa en mer sammanhängande europeisk marknad för järnvägstjänster.

Kommerskollegiums uppdrag

Kommerskollegium ansvarar för frågor som rör utrikeshandel, EU:s inre marknad och handelspolitik. Kommerskollegiums uppdrag är att verka för frihandel. Det innebär att vi verkar för fri rörlighet på den inre marknaden och för liberaliseringar av handeln mellan EU och omvärlden samt globalt.

Generella synpunkter

Resenärer

En väl fungerande transportmarknad är en praktisk förutsättning för att personer ska kunna utnyttja den fria rörligheten inom EU. Den nuvarande fragmenteringen innebär

att en gränsöverskridande resa kan medföra en betydligt större ekonomisk och rättslig risk än en motsvarande nationell resa. Resenären kan behöva ingå avtal med flera företag och själv bära risken för exempelvis en missad anslutning. Detta kan göra det mer invecklat för personer att resa över nationsgränserna, särskilt när resan omfattar flera järnvägsföretag.

Som jämförelse ger förordning (EG) nr 261/2004 flygpassagerare ett skydd vid bland annat inställda och avsevärt försenade flygningar. Skyddet kan även omfatta missade anslutningar när flygningarna ingår i samma bokning. Beroende på omständigheterna kan passageraren då ha rätt till assistans, återbetalning, ombokning och/eller ersättning. Ett mer samlat skydd för tågresor med flera etapper skulle kunna öka tågets tillförlitlighet som alternativ till flyget, särskilt vid gränsöverskridande resor. Ett sådant skydd skulle därmed även kunna bidra till omställningen till mer hållbara transporter.

Det aktuella förslaget innebär ändringar i den befintliga tågpassagerarförordningen (EU) 2021/782. Ändringarna består framför allt i att begreppet samlingsbiljett införs och att särskilda resenärsrättigheter knyts till en sådan biljett. Rättigheterna omfattar bland annat information, assistans, återbetalning, ombokning och ersättning. Förslaget ger därmed resenären ett mer enhetligt skydd för resor som köps som en samlingsbiljett. Detta kan minska osäkerheten vid gränsöverskridande resor, begränsa resenärens ekonomiska risk vid missade anslutningar och tydliggöra ansvarsfördelningen mellan de berörda företagen. Samtidigt ökar sannolikheten för att företagen lägger in större tidsmarginaler mellan anslutningar för att minska sina risker. Det kan leda till att resorna blir längre och mindre attraktiva.

Tjänsteleverantörer

Förslaget berör även tjänsteleverantörer såsom järnvägsföretag, biljettutfärdare och researrangörer. Genom införandet av samlingsbiljetten kommer dessa aktörer i större utsträckning att verka inom en sammanhängande marknad för järnvägstjänster.

Förslaget kan bidra till att stärka den fria rörligheten för tjänster. Gemensamma regler för såväl nationella som gränsöverskridande etappresor kan minska fragmenteringen på den inre marknaden och underlätta för företag att erbjuda tjänster i flera medlemsstater. Ett starkare och mer förutsebart resenärsskydd kan dessutom öka efterfrågan på resor som kombinerar flera järnvägsföretags tjänster.

Samtidigt medför förslaget nya skyldigheter för de berörda företagen. Förbudet mot att segmentera resor samt kraven på ansvar, återbetalning och ersättning begränsar i viss utsträckning företagens möjligheter att själva utforma sitt tjänsteutbud. Förbudet mot segmentering innebär enligt förslaget inte en skyldighet för företagen att ingå avtal med varandra. Det är dock osannolikt att det går att erbjuda en sammanhängande resa utan ett kommersiellt och tekniskt samarbete mellan berörda operatörer. Dessa begränsningar och krav på företagen kan emellertid motiveras av intresset av ett starkt resenärsskydd, ökad rörlighet för personer och en väl fungerande europeisk transportmarknad.

Ärendet har avgjorts av enhetschefen Christofer Berg i närvaro av utredaren Christian Husberg, föredragande. I den slutliga handläggningen har även deltagit utredaren Viveca Svensson.